

А К Т

**лісопатологічного обстеження лісових насаджень
ДП "Іллінецький райагроліс" ВОКСЛП "ВІНОБЛАГРОЛІС"
на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів**

31 жовтня 2025 року

місто Іллінци, Вінницької області

Нами, заступником начальника філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олександром БОЛЮХОМ, лісничим дочірнього підприємства «Іллінецький райагроліс» Вінницького обласного комунального спеціалізованого лісогосподарського підприємства "Віноблагроліс" (далі - ДП "Іллінецький райагроліс") Сергієм ТИШКЕВИЧЕМ, відповідно до листа ВОКСЛП "Віноблагроліс" від "23" жовтня 2025 року №261, в період з 28.10.2025 року до 31.10.2025 проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п.8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні ДП "Іллінецький райагроліс" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Обстеженням встановлено наступне:

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень, відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2015 року ДП "Іллінецький райагроліс", представлено для лісопатологічного обстеження, причини призначення заходів та ступінь пошкодження насаджень:

Лісництво (сучасне)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування										вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтована інтенсивність проведення заходу %
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м ³ на 1 гектар	категорія лісів					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Іллінецьке	5	11	3.6		3.6	10ВЛЧ	60	0,7	1	24	32	292	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	10%		
Іллінецьке	5	15	2.3		2.3	10ВЛЧ	50	0,7	1	21	24	228	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	10%		
Іллінецьке	5	18	1.3		1.3	4Д31Я3ЗЛШ2Г3+ЛГД	42	0,7	1А	18	20	160	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	15%		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ізліньське	5	34	5.8		5.8	5Д32Г32Я31ЛПД	57	0,8	1	21	24	244	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль	10%
Ізліньське	5	35	0.4		0.4	5Я34Г31КЛГ+Д3	55	0,7	1А	23	30	225	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба	10%
Ізліньське	5	36	0.6		0.6	9Я31Г3	55	0,8	1А	22	24	271	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба	10%
Ізліньське	9	3	3.7		3.7	6Д33Г31Я3	65	0,7	1	23	28	256	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль	10%
Ізліньське	9	4	2.5		2.5	10Д3	78	0,7	2	23	36	285	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, стовбурові шкідники	10%
Ізліньське	9	7	0.9		0.9	10Д3	65	0,7	1	22	28	267	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, стовбурові шкідники	10%
Ізліньське	9	8	3.5		3.5	8Г32Д3+КЛГ+БРС	55	0,7	2	21	22	215	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба	10%
Ізліньське	9	12	0.9		0.9	5АК62ЛПД3КЛГ	55	0,7	1	20	26	169	3	ВСР	бура ядрова гниль, суховершинність	10%
Ізліньське	9	13	1.9		1.9	10С3+ЯЛЕ	52	0,7	1	19	24	262	3	ВСР	основні лубоїди, офіостомові гриби	10%
Ізліньське	9	15	1.4		1.4	8БП1ЛПД1КЛГ	53	0,7	1А	23	30	205	3	ВСР	бактеріальна водянка	10%
Ізліньське	13	3	2.9		2.9	10ВЛЧ	55	0,7	2	19	22	191	3	ВСР	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрова-заболонна гниль	10%
Ізліньське	13	15	3.2		3.2	6Г33БП1С3	45	0,6	1	18	20	140	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба	15%
Ізліньське	15	1	3.3		3.3	Г32ЛПД1КЛГ+Я3+Ч	50	0,8	2	19	20	209	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба	10%
Ізліньське	15	21	0.2		0.2	10Д3	62	0,7	1	22	32	267	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, стовбурові шкідники	10%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Іллінецьке	15	22	1.8		1.8	6Я32Г32ЛПД	60	0,7	1	24	40	250	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба	10%
Іллінецьке	15	25	3.2		3.2	2Г34КЛГ+ЧШ+ЛПД	35	0,7	1	16	20	110	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба, заболонна гниль коренів	20%
Іллінецьке	15	27	0.8		0.8	Я35Г3+ЧШ+КЛГ+ЛП	75	0,7	1	26	44	267	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз некроз граба	10%
Іллінецьке	15	33	0.5		0.5	3КЛГ1Я31ЛПД1Г3	70	0,6	2	24	40	203	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	10%
Іллінецьке	16	8	5.7		5.7	9Г31АКБ+Я3	55	0,7	2	21	24	205	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба	10%
Іллінецьке	16	9	1.5		1.5	4Я36Г3	75	0,7	1	25	40	209	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба	10%
Іллінецьке	16	10	1.3		1.3	8Д31КГЛ1Г3	82	0,7	1	24	40	261	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	10%
Іллінецьке	16	15	2.2		2.2	10С3+Г3	50	0,6	1	20	26	241	3	ВСП	соснові лубодні, офіостомові гриби	10%
Іллінецьке	16	17	2.2		2.2	8Г31КЛГ1Я3	35	0,7	2	15	16	121	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба	15%
Іллінецьке	17	4	5.8		5.8	АКБ2С31Д3+ЯЛЕ+ЛП	93	0,3	2	24	32	102	3	ВСП	бура ядрова гниль, суховерхність, стовбурові шкідники	15%
Іллінецьке	17	3	3.8		3.8	8АКБ2Д3+ЯЛЕ	75	0,4	1	23	28	122	3	ВСП	бура ядрова гниль, суховерхність, стовбурові шкідники	15%
Іллінецьке	18	2	2.6		2.6	10Г3+БП	60	0,7	3	18	20	256	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	10%
Іллінецьке	18	19	6.1		6.1	10Д3+Г3+ЧШ	65	0,7	1	22	28	267	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, стовбурові шкідники	10%

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ізлінецьке	18	21	1.1		1.1	ДЗЗЯЭГЭ1ЛПД+Ч	90	0,7	2	22	36	180	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	15%
Ізлінецьке	19	2	0.7		0.7	10АКБ	52	0,6	1	18	22	130	3	ВСР	бура ядрова гниль, суховершинність	15%
Ізлінецьке	19	3	1		1	10АКБ+ЧШ	52	0,7	1	18	20	152	3	ВСР	бура ядрова гниль, суховершинність	10%
Ізлінецьке	19	4	0.8		0.8	8АКБ2СЗ	52	0,5	1	18	22	110	3	ВСР	бура ядрова гниль, суховершинність, стовбурові шкідники	15%
Ізлінецьке	19	5	5.7		5.7	7С32АКБ1БП	47	0,5	1	18	22	140	3	ВСР	соснові лубоїди, офіостомові гриби	15%
Ізлінецьке	19	6	0.2		0.2	7Д33АКБ+СЗ+КЛГ	47	0,9	1	17	24	173	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, заболонна гниль коренів, стовбурові шкідники	15%
Ізлінецьке	19	7	0.2		0.2	4Д34АКБ2ЛПД	47	0,6	2	14	24	101	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, заболонна гниль коренів	20%
Ізлінецьке	19	8	0.5		0.5	4ЛПД1АКБ1КЛГ+БП	47	0,9	2	16	20	160	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, заболонна гниль коренів	10%
Ізлінецьке	19	9	4.2		4.2	В1ЯЗ+ЧШ+БРС+БП+	55	0,7	2	20	22	195	3	ВСР	опеньок осінній, некроз граба	15%
Ізлінецьке	19	10	0.7		0.7	10ГЗ+КЛГ+ЧШ	55	0,6	2	20	24	162	3	ВСР	опеньок осінній, некроз граба	15%

Іллінецьке	19	17	5	5	9ВЛЧ1ВРБ	55	0,4	2	19	24	109	3	ВСП	променеви́й трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	15%
Іллінецьке	19	19	1	1	З1ЯЗЗГЗ+ЧШ+БП+К	40	0,7	2	18	18	169	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба	10%
Іллінецьке	19	20	1.6	1.6	5ГЗЗБП2ОС1КЛГ	55	0,6	3	18	20	156	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба	10%
Іллінецьке	23	7	4.3	4.3	БП1ЛПД1СЗ2КЛГ+А	55	0,7	1А	22	28	210	3	ВСП	бактеріальна водянка	10%
Іллінецьке	23	13	2	2	10СЗ	53	0,7	1	21	24	301	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	10%
Іллінецьке	23	15	4.7	4.7	10СЗ+КЛГ+ДЗ	49	0,6	1	19	22	224	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	10%
Іллінецьке	25	17	0.4	0.4	7ГЗЗАКБ	35	0,6	3	14	16	93	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба, бура ядрова гниль	25%
Іллінецьке	26	6	3.2	3.2	7ДЗЗГЗ+КЛГ	95	0,4	2	24	48	152	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	15%
Іллінецьке	29	16	0.7	0.7	9ГЗ1КЛЯ	55	0,7	2	20	24	188	3	ВСП	опеньок осінній, некроз граба	10%
Іллінецьке	30	8	1.7	1.7	10ДЗ	60	0,7	1	21	28	249	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, стовбурові шкідники	10%

Ізліньске	30	9	5.8	5.8	7Г31Я32Д3+ЛПД	60	0,7	1	20	22	200	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба	10%
Ізліньске	30	11	2.4	2.4	5Я34Г31Д3	75	0,6	1	24	36	212	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	10%
Ізліньске	30	12	0.9	0.9	9Д31Г3+Я3	75	0,7	2	22	26	256	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	10%
Ізліньске	31	1	1.8	1.8	10С3	55	0,7	2	17	24	203	3	ВСП	соснові лубоди, офіостомові гриби	10%
Ізліньске	31	2	19.9	19.9	9С31БП+ЧШ	54	0,6	1	19	28	212	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз, заболонна гниль коренів	10%
	31	7	13.0	13.0	8ВЛ42ВЛЧ	50	0,7	2	19	26	198	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	10%
	31	8	2.1	2.1	10ВЛЧ	50	0,4	2	20	26	120	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	15%
Ізліньске	32	1	9.4	9.4	ПД3ПЛ32Д31АКБ+	45	0,9	2	15	20	174	3	ВСП	бактеріальна водянка ,опеньок осінній , стовбурові шкідники	10%
Ізліньске	33	1	6.8	6.8	7ВЛ43ВЛЧ	55	0,8	2	20	26	245	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	10%
Ізліньске	33	2	4	4	10ВЛЧ	45	0,8	1А	20	26	239	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	10%

Ізліньське	33	3	3.3	3.3	9ВЛЧ1ВРБ	55	0,7	2	21	28	218	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	10%
Ізліньське	33	4	1.4	1.4	10ВЛЧ	50	0,7	2	19	24	191	3	ВСП	променевий трутовик, суховершинність, біла ядрово-заболонна гниль	10%
Ізліньське	34	1	5.6	5.6	10СЗ+ЯЛЕ	30	0,7	2	10	14	102	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	20%
Ізліньське	35	20	1	1	9ДЗ1СЗ	55	0,7	1А	22	26	273	3	ВСП	опеньок осінній, некроз ГЗ, кореневі та стовбурові гнилі ГЗ, комплекс златок	10%
Ізліньське	35	21	2.4	2.4	10СЗ	71	0,7	1	24	36	360	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	5%
Ізліньське	35	23	7	7	10СЗ+ДЗ	65	0,6	1А	25	30	326	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	10%
Ізліньське	36	11	11	11	10СЗ	55	0,6	2	18	24	208	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	10%
Ізліньське	36	12	2.2	2.2	10СЗ	55	0,6	1	19	24	224	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	10%
Ізліньське	36	13	3.1	3.1	10СЗ	55	0,7	1	21	24	301	3	ВСП	соснові лубоїди, офіостомові гриби	10%
Ізліньське	42	1	17	17	0ГЗ+0С+ЛПД+ДЗ+Ч	64	0,7	2	21	22	208	3	ВСП	опеньок осінній, судинний мікоз некроз граба	10%

Іллінецьке	43	7	5.1	5.1	2ЛПД16П+АКБ+ЧШ	49	0,8	1А	21	28	265	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз, некроз граба, заболонна гниль коренів	10%
Іллінецьке	48	5	1	1	ГЗ2Я32ЛПД+ЯЛЕ+Ч	39	0,9	1	19	20	234	3	ВСР	опеньок осінній, судинний мікоз некроз граба, стовбурові шкідники	10%
Всього ВСР по підприємству				241.8											

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень, що належать ДП "Іллінецький райагроліс" проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по ДП "Іллінецький райагроліс" складас 241.8 га.

По причинах розладнання та деградації насаджень в загальному по підприємству (за переважаючим збудником хвороби/шкідником):

Вид шкідників, хвороб та інших патологій	Ступінь пошкодження			
	слабкий	середній	сильний	Всього
кореневі та стовбурові гнилі		171,8		171,8
соснові лубоїди		70,0		70,0
Разом		241,8		241,8

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами пошкодження обстежених хвойних дерев Сз та Яле є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Blastophagus minor*), лубоїд сосновий великий (*Blastophagus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*) та короїд шестизубий (*Ips sexdentatus*). Дерев ялини відпрацьовані переважно короїдом-типографом (*Ips tyrographus*). Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок, в незначному відсотку – представниками родин вусачів. Водночас у ходах стовбурових шкідників поширюються офіостомові гриби – збудники синяви та інші патогени. Сухостійні дерева поодинокого та групового розміщення. Основними причинами розладнання обстежених деревостанів, що призводять до всихання листяних порід є кореневі та стовбурові гнилі, які викликаються комплексом різних причин: дерева ДЗ від пошкоджень опеньком осіннім, що викликає білу заболонну гниль коренів а також стовбуровими шкідниками, судинним мікозом ДЗ (офіостомозом), поперечним раком та трутовиком дубовим несправжнім, що викликають стовбурові гнилі; дерева ясена в результаті діяльності опенька осіннього, що викликає заболонну гниль коренів та халарового некрозу; дерева граба від некрозу, дерева береста від голландської хвороби

Збудниками стовбурових гнилей, а це в основному ядрові та ядрово-заболонні гнилі, є трутові гриби які заражають дерева базидіоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок. Ураження стовбуровими гнилями призводить до бурелому, сніголаму та захарашення насаджень. Дерев АKB, які є у змішаних насадженнях, в основному суховершинні, з великою кількістю сухостійних дерев, пошкоджені стовбуровими та кореневими гнилями. Всихання крон дерев АKB коливається в межах від 1/3 до 3/4, в основному це гілки 1 та 2 порядку.

На обстежених дубових ділянках частина дерев дуба звичайного та ясена звичайного уражені опеньком осіннім (під корою дерев V-VI категорії стану виявлено міцеліальну плівку та ризоморфи згаданої хвороби). Також при огляді ділянок на окремих деревах ДЗ на стовбурах наявне ураження поперечним раком ДЗ, а також трутовиком дубовим несправжнім. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацьованням стовбуровими шкідниками, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок (*Buprestidae*), в незначному відсотку – представниками родин вусачів (*Cerambycidae*). Сухостійні дерева поодинокого та групового розміщення. Основними виявленими видами на ДЗ є златки (*Buprestidae*) (дубова, бронзова та зелена вузькотіла), вусач дубовий малий (*Cerambyx scopolii* Fuessly), а також заболонник дубовий (*Scolytus intricatus* Ratz.).

Також причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням та пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів.

Характер перебігу патологічних процесів у даних насадженнях різний – наявний як комлевий тип прояву та локалізації гнилей (наявність дупел в комлевій та прикореневій частинах стовбурів дерев) так і вершинний – в кронах дерев, що призводить до прояву суховершинності (мікози), широкого поширення водяних пагонів, як одного із головних показників ослаблення деревостанів. Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає судинному мікозу (дерева породи ДЗ), халарового некрозу ясена (дерева ЯЗ), а також некрозу ГЗ.

Поодинокі в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, серед яких найчастіше зустрічаються - трутовик дубовий несправжній, а також інші їх види, що теж призводять до появи та розповсюдження у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні та буреломні дерева, а також дерева з ухилом більше 30 градусів.

Обстеженні лісові насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження кореневих та стовбурових гнилей, вторинних (стовбурових) шкідників і відносяться до II класу біологічної стійкості.

При обстеженні лісових ділянок, які потребують призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, не виявлено ознак відведення дерев в рубку відповідно до п.26 Санітарних правил в лісах України.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 241,8 га у зимовий період 2025 - 2026 років.

Під час проведення даного обстеження лісовій охороні ДП «Іллінецький райагроліс» надавалась методична допомога з питань лісозахисту.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводиться силами лісової охорони ДП «Іллінецький райагроліс».

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
3. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів необхідно провести в максимально стислі терміни з урахуванням сезонного розвитку шкідників і хвороб лісу.
4. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку осередків стовбурових шкідників.
5. Осередки шкідників та хвороб лісу виявлені даним лісопатологічним обстеженням поставити на облік.

Акт складений в трьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центрально-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - ДП «Іллінецький райагроліс».

ПІДПИСИ :

Заступник начальника філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

 Олександр БОЛЮХ

Лісничий ДП "Іллінецький райагроліс" ВОКСЛП "Віноблагроліс"

 Сергій ТИШКЕВИЧ